

Matovičovi sociálni demokrati

PRINT , Zdroj: Denník N , Strana: 17 , Servis: KOMENTÁRE , Dátum: 31.07.2020 00:00:00 , Autor: FILIP OBRADOVIČ editor a komentátor

Matovičovu vládu čaká operácia, ktorá odhalí, či a ako veľmi je schopná Venuje sa tomu menej pozornosti, ale na pozadí politicky atraktívnych tém prebieha dôležitá debata o sociálnom balíčku vlády Igora Matoviča. Prešli dva týždne od jeho predstavenia a niet takého ekonóma, ktorý by koalíciu zaň pochválil.

Nervozitu čoraz hlasnejšie formulujú už aj koalícii blízki primátori a starostovia.

Matovičovcom vyčítajú, že oznamujú opatrenia, ktoré majú zaplatiť **samosprávy** bez toho, aby s nimi o tom hovorili. A to v čase, keď im pre koronakrízu hrozí výpadok príjmov aj na bežný chod miest a obcí.

Iste, leto sa rozbehlo a na technikálie okolo sociálneho balíka je teoreticky dosť času.

Lenže nehovoríme o jednom zákone, ktorý stačí len správne napísať. Bavíme sa o súbore politicky citlivých a technicky náročných opatrení, kde aj pri veľkej snahe dohodnúť sa a premyslieť ich do posledného detailu je značné riziko zlyhania.

Finta koalície. Pripomeňme, že Matovičov sociálny balíček za 500 miliónov eur tvorí nová dávka pre pracujúce tehotné ženy, autobusy a MHD zadarmo, doplatky za lieky, znížený trinásty dôchodok, namiesto obedov zadarmo vyšší daňový bonus.

Už sme upozornili, že koalícia chce, aby to vyzeralo, že je štedrejšia ako Smer, aj keď to tak úplne nie je. Napokon, najlepšie to ilustruje nervozita primátorov a starostov, ktorých matovičovci do sociálneho balíka zatiahli.

Problémové sú z tohto pohľadu dve opatrenia – autobusy a MHD zadarmo a zvýšenie daňového bonusu namiesto obedov zadarmo. Obe patria k najnáročnejším a majú vplyv na financie miest a obcí.

Prvotná kalkulácia vlády napríklad počíta s tým, že autobusy a MHD zadarmo budú spolu stáť okolo 40 miliónov eur ročne. Pritom len bratislavský magistrát vyčíslil, že dopravný podnik na tom stratí okolo desať miliónov eur ročne.

Primátor Trenčína **Richard Rybníček** upozorňuje, že to pocítia všetky väčšie mestá – čiže aj Košice, Trenčín, Žilina či Banská Bystrica. Už dnes mestá verejnú **dopravu** dotujú, a ak študenti a dôchodcovia budú cestovať zadarmo, logicky to môže viesť k zdraženiu lístkov pre ostatných.

Pri zvýšení daňového bonusu pre deti do 15 rokov sa ide ešte ďalej. Prvotný návrh počíta s tým, že približne sto miliónov za obedy sa použije na zvýšenie daňového bonusu. Naoko fiškálne neutrálne opatrenie – štát nič nezíska, ale ani o nič nepríde, keď rovnaké peniaze použije inak. Ale to opäť nesedí.

Obedy zadarmo sa platili zo štátneho rozpočtu, daňový bonus zaplatia mestá a obce. Daňový bonus totiž znižuje výšku zaplatených daní fyzických osôb, ktoré smerujú do rozpočtov miest a obcí.

Koalícia použila rokmi overenú fintu – oznámiť verejnosti opatrenia za iks miliónov eur, ale nepovedať, že nepôjde len o peniaze zo štátneho rozpočtu, ale aj z rozpočtov miest a obcí. Že je to detail? No áno, ale dosť podstatný. Je to, akoby sa niekto chválil diplomovkou, ktorú sám nenapísal, a získal za ňu ešte politické body – teda titul.

Sociálny balíček bude podľa primátora **Rybníčka**, tiež **prezidenta Únie miest Slovenska**, stáť mestá a obce podľa hrubého odhadu približne 170 miliónov, župy do 75 miliónov eur. Ide o výpadok príjmov, pre ktorý najmenšie obce môžu skončiť v existenčných problémoch. Ak aj vláda od začiatku zvažuje kompenzácie, nahlas o nich nehovorí. **Únia miest Slovenska** združuje najväčšie mestá v republike, politicky by nebolo šťastné si ich obrátiť proti sebe. Vláda si bude musieť s nimi sadnúť za jeden stôl a začať rokovať o vykrytí výpadkov, ktoré sama naordinovala.

Pripusťme najlepší možný scenár, že matovičovci sa nakoniec so **samosprávami** dohodnú – ani v tom prípade nebude mať vláda vyhraté.

Ak nepríde druhá vlna korony, ktorá opäť uchváti verejnú debatu, po lete a prázdninách dôjde na otázky, ktoré budú musieť vysvetľovať. Napríklad či je v poriadku po roku rušiť obedy zadarmo, keď sa investovalo do školských kuchýň a zamestnali sa noví ľudia. Čo s tým teraz? Budeme prepúšťať?

Alebo či je rozumné ich nahradiť zvýšeným daňovým bonusom, ktorý na rozdiel od obedov pomôže len tým, čo pracujú, teda tým, ktorí to potrebujú najmenej. Lebo výsledok nebude, že si ostatní nepohoršia, ale že im táto vláda berie aj to málo, čo im tá predchádzajúca dala.

A keď svoj zámer svojim voličom napokon predajú, budú musieť opatrenia zaviesť do praxe. Spomeňte si, ako schytal Smer za obedy zadarmo, okolo ktorých bol zo začiatku totálny chaos.

Iste, podobná situácia sa nemusí opakovať, ale čo ak sa od januára nebude dať dostať emhádečkou do práce, lebo bude plná študentov? Existujú vôbec nejaké analýzy, ktoré odhadujú, ako sa ľudia budú správať, keď sa budú môcť voziť bezplatne?

Nie je jasné, či si to Igor Matovič s koalíčnymi partnermi uvedomuje, ale to, ako zvládnu zavedenie sociálneho balíčka, ukáže, či a ako veľmi je táto vláda schopná.